

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

Bratislava, 02.06. 2021

WHO zjednodušila názvy variantov SARS-CoV-2. Prečo sú niektoré varianty epidemiologicky závažné?

Všetky vírusy, vrátane SARS-CoV-2, sa časom menia. Väčšina zmien (mutácií) nemá takmer žiaden vplyv na vlastnosti vírusu. Niektoré zmeny však môžu ovplyvniť napríklad to, ako ľahko sa vírus šíri, aké závažné ochorenie spôsobuje, účinnosť vakcín či terapeutických liekov, prípadne diagnostických nástrojov alebo iných opatrení v oblasti verejného zdravia a sociálnych opatrení. Práve preto Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) v spolupráci s partnermi, expertnými sieťami, národnými orgánmi, inštitúciami a výskumníkmi priebežne monitoruje a hodnotí vývoj vírusu SARS-CoV-2.

Prečo a ako sa mení označenie variantov

Vedecké označenie variantov, ktoré pozostáva z kombinácie čísiel a písmen, bolo nepraktické pri komunikácii s verejnosťou a aj v mediálnej praxi. Do popredia sa preto dostali pomenovania variantov odkazujúce na krajinu, v ktorej sa jednotlivé varianty podarilo prvýkrát zdokumentovať.

„Názvy ako napríklad ‚britský‘ variant či ‚indický‘ variant však vytvárajú skreslené predstavy o výskyte variantov a rozšírení jednotlivých variantov vo svete, zároveň sú stigmatizujúce pre obyvateľstvo daných krajín,“ vysvetľuje Alexandra Kušnyerová, ktorá na ÚVZ SR zodpovedá za implementáciu Medzinárodných zdravotných predpisov (IHR) WHO.

Široký panel medzinárodných expertov preto odporučil jednotlivé varianty radšej pomenúvať písmenami gréckej abecedy - Alfa, Beta, Gama, a tak ďalej. Takéto názvy sú praktickejšie, ľahko vysloviteľné a zjednocujú medzinárodnú diskusiu o variantoch.

Doterajšie odborné systémy na pomenovanie a sledovanie genetických línií vírusu SARS-CoV-2 budú naďalej využívať experti vo vedeckom výskume.

Označovanie variantov SARS-CoV-2

"Variants of Concern"
epidemiologicky závažné varianty

Alfa B.1.1.7	Beta B.1.351	Gama P.1	Delta B.1.617.2
Prvý známy výskyt Veľká Británia september 2020	Prvý známy výskyt Južná Afrika máj 2020	Prvý známy výskyt Brazília november 2020	Prvý známy výskyt India október 2020

"Variants of Interest"
potenciálne závažné varianty skúmané vedcami

Epsilon B.1.427/B.1.429	Zéta P.2	Éta B.1.525
Prvý známy výskyt USA marec 2020	Prvý známy výskyt Brazília apríl 2020	Prvý známy výskyt viaceré krajiny december 2020

Théta P.3	Iota B.1.526	Kapa B.1.617.1
Prvý známy výskyt Filipíny január 2020	Prvý známy výskyt USA november 2020	Prvý známy výskyt India október 2020

Nemusíte sledovať všetky varianty

Prvý variant vírusu SARS-CoV-2, ktorý predstavuje zvýšené riziko pre globálne verejné zdravie, bol identifikovaný v závere roku 2020. Na základe tejto udalosti odborníci vytvorili dve hlavné kategórie monitorovaných variantov vírusu - „Variant of Concern“ a „Variant of Interest“.

„Variant of Concern“ (VOC) je epidemiologicky závažný, jeho výskyt by mala vnímať aj verejnosť. Preukázateľne sa totiž spája s minimálne jednou z nasledujúcich zmien, ktoré majú globálny význam pre verejné zdravie:

- Zvýšenie prenosnosti alebo škodlivé zmeny v epidemiológii COVID-19,
- Zvýšenie virulencie alebo zmena klinického prejavu choroby,
- Zníženie účinnosti opatrení alebo dostupných diagnostík, vakcín či liekov.

„Variant of Interest“ (VOI) je potenciálne závažný variant, ktorý je objektom ďalšieho vedeckého bádania. Pozornosť mu odborníci venujú preto, že v genóme daného variantu pozorujú zmeny, ktoré môžu ovplyvniť epidemiologicky významné vlastnosti vírusu. Variant sa dostáva do kategórie VOI na podnet virológov v pracovnej skupine WHO, alebo ak sa variant šíri komunitným prenosom, objavuje sa v klastroch, prípadne ho detegujú viaceré krajiny.

Výskyt jednotlivých variantov sa sleduje a vyhodnocuje pomocou sekvenovania, deje sa tak aj na území Slovenska.